

Preek over zondag 28 en 29

- Schildwolde, 21 januari 2018
- Kees van Dusseldorp

Liturgie:

votum en groet

Ps.103:1,5

gebed

lezen: zondag 28 en 29

Ps.54:2,3 [Wiekslag 4-8]

lezen: Joh.6:48-58

Joh.14:19-21

Rom.6:3-14

Gz.125 (wisselzang: AAMVAA)

preek: *Ik in Hem en Hij in mij!*

Ld.95

geloofsbelijdenis

Ld.365 (melodie Psalm 6)**

gebed

collecte

Opw.488

zegen

Gemeente van Christus,

**

Twee schijnwerpers heeft God in deze wereld gezet. Twee bouwlampen, die precies in het licht zetten waar het om draait. Ze laten oplichten wat het belangrijkste is. In de veelheid aan gebeurtenissen en verhalen, aan gedachten en gevoelens. Twee schijnwerpers. En in het brandpunt van deze goddelijke schijnwerpers ... staat Jezus Christus.

Dat beeld gebruikte ik afgelopen najaar toen ik een preek hield over de betekenis van de doop. Dat is de ene schijnwerper. De Heer heeft de doop ingesteld om aan alle mensen duidelijk te maken: er is in deze wereld een weg van redding uit de ellende. Als jij je in de armen laat nemen door Jezus Christus. Als jij je aan Hem toevertrouwt, wie je ook bent, wat er ook met je gebeurd is, wat je ook gedaan hebt. Of misdaan. In Jezus Christus is vergeving voor je fouten, een nieuwe start, vrede met God, eeuwig leven.

Vanmiddag kijken we mee met de tweede schijnwerper die God in de wereld heeft gezet, het avondmaal. Ook het avondmaal geeft licht op wat het belangrijkste is. In de ogen van God. De Schepper. De Rechter. De Eeuwige. Midden in alles wat er in de wereld gebeurt, en alles wat er in je leven aan de orde is, laat God je zien waar het om draait. Hoe je leven kunt, elke dag opnieuw. Hoe je leven blijft, ook over de grenzen van lijden en dood heen. En opnieuw gaat het ... om Jezus Christus. Hoe jij met Hem verbonden bent en blijft. De schijnwerper is gericht op jouw relatie met Jezus Christus. Jij in Hem en Hij in jou! Daarom draait het in het avondmaal. Daar begint je leven.

**

Misschien denk je: Dat zal wel. Natuurlijk, hij is dominee. Hij moet dit wel zeggen. En we zijn in de kerk. Dan gaat het altijd over 'het belangrijkste' over 'verlossing' en over Jezus. Maar dat weten we inmiddels wel. Aan zulke grote woorden heb je in de praktijk weinig. Geloof en God, dat wordt pas interessant als je ernstig ziek bent, bijna gaat sterven of vastloopt in je leven. En dan nog moet je maar afwachten wat je eraan hebt.

Lieve mensen, vergis je niet! Als de Eeuwige ons vertelt wat beslissend is. Als de Rechter ons duidelijk maakt wat Hij rechtvaardig vindt en wat niet. Als de Schepper ons de weg wijst naar het ware geluk en de verlossing van alle ellende. Wees dan niet zo dom om Hem maar te laten praten, zonder ernaar te luisteren. Blijf dan niet rondraaien in je eigen cirkeltje van ideeën, gewoonten en goede gevoelens. Want je draait je dood. Hoeveel plezier je ook hebt. Hoeveel goede dingen je ook doet. En hoe sterk je je ook voelt.

God trekt twee schijnwerpers aan. En in het brandpunt van de lichtstralen staat Jezus Christus. Of beter gezegd: jouw verhouding tot Jezus Christus. Daar begint het leven. Het avondmaal bepaalt je bij je relatie met Jezus. In hoeverre ben jij één met Hem en Hij met jou? In hoeverre bepaalt Jezus Christus wie jij bent? Leef jij in Hem en Hij in jou? Dan leef je altijd en overal in de nabijheid van God. Dan is je eeuwig leven begonnen.

**

Over het avondmaal zijn veel vragen te stellen. En veel discussies over te voeren.

Over hoe we het vieren met elkaar. Welke vorm we kiezen: gaand of zittend. Met kleine bekertjes of met een grote. Vier keer per jaar, of vijf keer, of elke zondag. Met muziek tijdens de viering, of juist in stilte.

Over wie er aan de viering mee mag doen en wie niet. Moet je een briefje hebben van je eigen kerkenraad? En als je lid bent van een niet-vrijgemaakte kerk? En als je toevallig hier te gast bent op een avondmaalszondag? En waarom kan zij zomaar meedoen? Terwijl iedereen toch weet ...

Over de betekenis van Jezus' woorden: 'dit is mijn lichaam' en 'dit is mijn bloed'. Gebeurt er dan iets bijzonders? Is het heilig brood? Hoe is Jezus dan aanwezig in de tekenen?

Over de betekenis van het geloof en de Heilige Geest. Wat moet je doen als je twijfelt? Of jezelf een grote zondaar vindt? Of juist helemaal niet? Hoe bereid ik mij erop voor?

Over je beleving van het avondmaal. Waarom merk ik zo weinig gevoel bij mezelf? En zie ik zo weinig enthousiasme bij anderen? Waarom vind ik het soms zo saai? Of juist heel spannend om mee te doen?

Goede vragen. Maar de essentie van het avondmaal ligt ergens anders. In de eenheid tussen jou en Jezus Christus. Daar vraagt de Heer door het avondmaal aandacht voor. Daar werkt de Heilige Geest aan door het avondmaal. En dan gaat het niet alleen over het moment dat we avondmaal vieren. Het avondmaal maakt duidelijk waar het in het leven om draait. Mijn leven, mijn identiteit, ikzelf kom tot leven als ik een ben met Jezus Christus. Daarop word ik gewezen in het avondmaal. Dat vier ik in het avondmaal. Dat neem ik mee van het avondmaal. Ik in Hem en Hij in mij! Daar gaat het God om!

**

Ik in Hem en Hij in mij! Ik leef in Hem. Hij leeft in mij. Dat zijn inderdaad grote woorden. Het gaat heel ver. In de catechismus klinken heel plastische woorden: je eet het lichaam van Christus en je drinkt zijn bloed. Niet letterlijk bedoeld, maar wel heel sterk gezegd. Net als Jezus het zelf zei: 'Mijn lichaam moeten jullie eten.' Wij worden één met zijn heilig lichaam. Wij worden zelfs vlees van zijn vlees en been van zijn gebeente, formuleert de catechismus, met verwijzing naar de Bijbel. Dat verwijst naar het huwelijk van Adam en Eva. Paulus vergelijkt het zelfs met seksueel contact. Zoals man en vrouw een zijn als ze gemeenschap hebben, zo zijn de gelovige en Christus een. Deze woorden maken duidelijk dat het gaat om een diepe, intieme, krachtige liefdeseenheid met Jezus Christus.

Ik in Hem en Hij in mij! Die eenheid is in woorden niet te vatten. Niet voor niets noemt de Bijbel het een geheim. Ik heb ook het vermoeden dat wij als gereformeerden dit misschien wel extra lastig vinden. Omdat wij niet zo houden van zoekende taal. En van persoonlijke bevinding. Hoezo ben ik één met Jezus Christus? Wat zeg ik dan precies? Hoe kun je ooit één worden met iemand anders en tegelijk jezelf blijven?

In de voorbereiding van de preek kreeg ik op een gegeven moment het idee dat ik het hierover zou moeten hebben vanmiddag. Niet de discussies, niet de praktische onderdelen, niet de vormen, zelfs niet onze beleving van het avondmaal. Daar praten we wel over en hebben we waarschijnlijk een mening over. En die zijn vast erg verschillend. Maar er ligt een diepere laag onder. Onder onze meningen en ervaringen. Onder onze praktijken en tradities. Onder onze verlangens en onze reserve's. Het is geen luxe om over die diepere laag na te denken. Je komt dan bij het hart. 'Zoek de verschillen ... en vind het hart!' Jouw eigen hart. Het hart van de ander. Het hart van God. Die diepere laag

is onze relatie met Jezus Christus. Onze eenheid met Hem. Dat wordt door het avondmaal in het middelpunt gezet: Ik in Hem en Hij in mij!

Toen ik met deze focus in de afgelopen dagen opnieuw het Nieuwe Testament ging lezen, werd ik erdoor overweldigd! Wat staat er ongelooflijk veel in de Bijbel over onze eenheid met Christus! Hoe wij met Christus gekruisigd zijn om weer op te staan. Hoe de Heilige Geest ons een maakt met Christus en Christus in ons laat wonen. Hoe we onze gedachten, onze harten en onze gevoelens laten vullen met Christus. Hoe de Heer zelf steeds weer zegt: Blijf in Mij, dan blijf ik in jullie. En je blijft in Mij door elkaar lief te hebben. Je blijft in Mij door heilig te leven, door met de zonde te breken, door te bidden en te zingen, door elkaar op te zoeken. Hoe Hij daaraan zelfs de belofte verbindt: wie in Mij blijft, die krijgt deel aan de goddelijke natuur.

Ik doe nu maar een greep uit de Bijbel. Woorden van Johannes, van Paulus, van Petrus en van Jezus zelf. Stuk voor stuk woorden om te overdenken. Het is duidelijk dat 'eenheid met Christus' of – met wat oudere woorden – de 'gemeenschap met Christus' een kernformulering is. Die eenheid met Christus, daar draait het om in het avondmaal. Zo leert de Heer ons om ons daarop te focussen. Om te beseffen dat het daarom gaat. Daar ligt de diepste laag van wie je bent. Als jouw identiteit in Christus ligt, dan kom je pas echt tot leven! Ik in Hem en Hij in mij!

**

Mijn identiteit ligt in Christus. Wat is dat? Als je veertien jaar of ouder bent, moet je je kunnen identificeren. Dat betekent dat je kunt bewijzen dat jij jij bent. Met een ID-kaart, inclusief je pasfoto. Als je ID-kaart en jouw uiterlijk matchen, dan weet de politie wie jij bent. Jouw naam, jouw lengte, jouw uiterlijk, jouw BSN-nummer. Dat is jouw identiteit. Tenminste, het uiterlijke deel. Wie jij bent wordt natuurlijk nog veel meer bepaald door je karakter, je overtuigingen, je levensverhaal. Want je identiteit, dat is jouw unieke persoon. Ook al ben je jezelf nogal eens een raadsel en bestaat je identiteit uit allerlei verschillende en vaak tegenstrijdige brokjes. Toch is er maar één jij.

Hoe kan Jezus Christus dan jouw identiteit zijn? Identificeren wordt ook in een meer figuurlijke betekenis gebruikt. Als jij je identificeert met een ander, dan vereenzelvig je je met hem. Als jij trots bent op jouw voetbalheld, dan identificeer je je met hem. Je hangt foto's van hem aan de muur. Je probeert zijn bewegingen na te doen. Je leest wat er over hem wordt geschreven. Het voelt alsof jijzelf die fantastische goal hebt gemaakt! Zo kan iemand zich ook met jou identificeren. Freek de Jonge heeft zich verregaand geïdentificeerd met de Groningers. Je zou wensen dat ook de ministerpresident zich met ons identificeert. Dat trekt hij zich ons lot aan, is hij erbij als er ellende is en neemt hij het voor ons op met de mogelijkheden die hij heeft.

Zo heeft Jezus zich geïdentificeerd met ons. Nadenken over de eenheid tussen Jezus en ons moet altijd beginnen bij wat Jezus deed. Hij trok zich ons lot aan. Trok zelfs ons vlees en bloed aan, inclusief de beperkingen en zwakten daarvan. Hij nam onze nood over en stelde zich beschikbaar als zondebok. Hij ging zover dat Hij het offer van zijn leven bracht waar wij hadden moeten sterven aan onze zonden. Mijn lichaam – gebroken voor jullie. Mijn bloed – vergoten voor jullie. Tot volkomen verzoening van al onze zonden! Jezus heeft zich met ons compleet geïdentificeerd. Hij maakte zich een met ons.

Hij maakte zich een met jou! Dat is een megasterke oproep om Hem te vertrouwen. En jezelf ook een met maken met Hem. Om je met Hem te vereenzelvigen. Accepteer dat zijn betaling ook voor jouw schuld geldt. Neem van Hem aan, dat je dood bent voor de zonde en levend voor God. Zoals Hij de overwinning heeft behaald en leeft bij de Vader! Hij trekt je zijn kleren aan. Zuiverheid, gehoorzaamheid, trouw, eerlijkheid, liefde. Wat Hij is, dat geeft Hij jou. Jij weet dat je het van jezelf niet hebt, niet bent, niet kunt en niet wilt. Maar Jezus geeft je zichzelf. En God zegt: 'Je bent mijn kind. Ik zie in jou mijn Zoon. Je bent geliefd vanwege Jezus Christus. Ontvang het ware leven en ware geluk. Ontvang mijn Geest. En groei in heiligheid en dienstbaarheid.'

Jezus en ik, wij worden met elkaar geïdentificeerd. Ik leef in Hem. En Hij leeft in mij!

**

Ik in Hem en Hij in mij! Mijn identiteit ligt in Jezus Christus. Hij heeft zich met mij vereenzelvigd. En ik leer mijzelf door de Heilige Geest aan Hem te verbinden. Mij toe te vertrouwen aan zijn genade en aan zijn kracht. Dat geeft ongelooflijk veel rust, vrijheid en plezier in het leven! Dit is geen theorie. Geen theologenverhaal. Het is het leven. Maar wat moet je het steeds opnieuw leren!

Mag ik een persoonlijk voorbeeld geven? Mijn preekvoorbereiding liep de afgelopen week voor geen meter. Er kwam deze week veel op me af en dat was echt niet allemaal mooi. Ik was lang niet toegekomen aan wat ik wilde doen. En had nog zoveel op mijn lijstje staan. Kortom, ik was moe en gestresst en eerlijk, dan word ik niet gezelliger. Zo zat ik achter mijn bureau de catechismus over het avondmaal te lezen. Met die lange, taaie antwoorden. En al die theologische vraagstukken. Hoe krijg ik daar een goede, actuele preek over? Dat ging natuurlijk op deze manier nooit lukken. Ik zat op slot. Gevangen in verwachtingen, tekorten en verantwoordelijkheden. Gevangen in mezelf. Alsof ik een preek moet bedenken.

Tot ik zélf werd gewezen op Jezus. Wie ben jij in Hem? Wie is Hij voor jou? Waar is Hij in jou? Dat bracht mij tot een worsteling.

Heer, maar ik schiet zoveel tekort! Daar heb ik last van!

+ Dat klopt, en dat blijft ook zo. Maar toch heb ik jou geroepen. Breng je tekorten bij mij. Kijk kritisch naar je taken en je keuzes. Maar laat mij jouw last dragen. En leef jij van mijn genade!

Heer, maar ik moet nog zoveel doen! Ik voel me druk!

+ Dat zal wel. Maar het eerste wat jij moet is jezelf open stellen voor mijn woord. Leer jezelf kennen in Mij. Laat je bevrijden uit de gevangenis van wat er allemaal moet. Van wat je jezelf oplegt. En laat opleggen. Geniet eerst van mijn liefde! En laat je vervolgens leiden door mijn Geest.

En Heer, waar moet het dan over gaan zondag? Ik zie het niet.

+ Nou, je bent toch met het avondmaal bezig? Lees dan hoe de catechismus ook jou wijst op Mij! Hoe Ik Mij ook met jou identificeer. Zie jezelf in Mij. En leer nederigheid, dankbaarheid, vertrouwen en vrijheid. Blijf jij in Mij, dan blijf Ik in jou.

Maar Heer, er zijn zoveel verschillende hoorders. Jong en oud, meer en minder gelovig.
+ Maak je geen zorgen. Richt je op mij. Ik geef je wat te vertellen. Dat ga jij op jouw manier doen. Wat je hoorders daarvan meenemen, dat is aan hen. En daar ben ik door mijn Geest ook nog bij!

Nee, dit waren geen hoorbare antwoorden uit de hemel. Maar het was voor mij wel een ontmoeting met Jezus Christus. Opnieuw mijzelf in Hem leren zien. En Hem in mijzelf ruimte geven. Het is zo nodig om Hem steeds weer te ontdekken. Want er slibt van alles dicht en koekt van alles aan. Zo gemakkelijk raak je gevangen. Vandaar dat we ook steeds weer avondmaal vieren. We hebben het nodig. Ik, maar jij ook volgens mij.

Nee, mijn worsteling is die van jou niet. Maar verbind ook jij jouw leven aan Jezus Christus. Geef je aan Hem, ontvang zijn genade en laat zijn Geest in je wonen. Wees je bewust van wie je bent in Hem! Dan zijn je praktische problemen niet opgelost. Maar is je hart licht. Dan ben jij niet volmaakt. Maar doe je toch in vrijheid waartoe jij geroepen wordt.

**

Toen begon het te stromen. Ik in Hem en Hij in mij! Toen ontdekte ik dat de Bijbel er vol mee staat. Wat het betekent dat ik in Christus ben. Het wonder van genade. Omdat Hij zich naar mij toeboog. Ons vlees en bloed aannam. Zichzelf opofferde om ons te redden. En jij, zondaar, bent tegelijk een kind van God. Omdat je je aan Christus verbindt. Je bent een met Hem. Je sterft met Hem voor de zonde en de duivel. En leeft met Hem voor God.

De Bijbel staat er vol mee. Ook dat Christus in mij leeft!

Hij in mij! In de Bijbel wordt dat verbonden met verwondering, blijdschap en lofprijzing. Uit dankbaarheid voor het leven dat je krijgt. Het nieuwe, eeuwige leven. Hij leeft in jou! Verborgen aanwezig. Hoe wonderlijk mooi! Wat een genade – oneindig groot.

Hij in mij! In de Bijbel wordt het verbonden met heiliging en liefde. Dat jij zijn Geest ruimte geef. De controle loslaat en de Heer in je laat wonen. Dat jij luistert naar zijn wijsheid, je verzet tegen zonden en onrecht. Dat jij het goede gaat doen. En zo steeds meer laat zien van Christus in jou. Hij leeft in jou! Van binnenuit gaat Hij aan het werk. Hij in mij! In de Bijbel wordt het verbonden met de verbondenheid met elkaar. Omdat wij leven in dezelfde Heer, vervuld zijn met dezelfde Geest. Omdat wij juist met al onze verschillen samen iets leren ontdekken van de hoogte en diepte, lengte en breedte van zijn liefde.

**

Het avondmaal is Gods schijnwerper op aarde. Die laat oplichten wat het belangrijkste is: Hoe jij je aan Christus verbindt en Hem in je laat wonen. Hoe jij je identiteit krijgt in Jezus Christus en zo elke dag kunt leven.

Besef je dit allemaal als je avondmaal viert? Ervaar je zo de eenheid met Christus bij een viering? Het zou kunnen van niet. Omdat je met praktische zaken bezig bent. Of omdat je hoofd vol zit. Maar het begint niet bij wat jij beseft en ervaart. Het begint bij geloof. En bij gebed. Geloof jij dat de Heer zich met jou identificeert? Dat Hij zich aan jou geeft? Dat jij leeft in Hem? En dat Hij leeft in jou? Dan vind jij jezelf. Je bent één met Jezus Christus. In een intieme, sterke liefdesband. Ik in Hem en Hij in mij! Amen.